

Vl. Lišauskas
31 Norwood ave
Brooklyn 8, N.Y.

LIETUVIŲ LAISVUVA

Lietuvių laikraštis
Laidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois.

Lietuvių Laisvoji Dietuva

LIETUVIŲ LAISVUVA

Lithuanian Newspaper
Published by Lithuanian
Regeneration Association

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois.

Seniausioji Amerikos Lietuvių Tautinių šokių grupė iš Bostono, vadovaujama p. Ivaškiene. Per 20 savo veiklos metų turėjo apie 1000 pasirodymų.

AR SUSTABDYSIME ?

Rašo — A. J. Kaulėnas

Visų mūsų visuomeninių darbų variklis, skatiniojas ir palaikytojas yra patriotizmas, kitais žodžiais tariant — tėvynės meilė. Dėl jos ir jos vardu mes vis dar renkames organizuotą būrin, — planuojame darbus ir tuos planus paverčiame kūnu. Bet tas, kuris turi progos iš arčiau stebėti organizuoto gyvenimo vyksmą, jau šiandien gali konstatuoti faktą, jog jis pamažu, bet palaipsniui, silpnėja. Mes mažiau besidomime tautinio auklėjimo paraiškėmis, mes mažiau duosnūs ir idealistiškai paremti vieną ar kitą darbą savo sunkiai uždirbtais pinigais. Tas dinamiškas skatiniojas visų žmogaus dorybių — patriotizmas mūmuse aiškiai silpnėja.

Pabandykime padaryti paralelę tarp 1944 metų ir šių dienų lieptuvio.

Visi gerai prisimename tas traagiškas valandas, kada 1944 metų vasarą ir rudenį, visais keliais ir įvairiais būdais traukėmės iš savo krašto. Tada ne vienas su asarom akyse atsiveikindami su gumtuojų kraštu sėmėmės jo žemių saują, kaip relikviją bočių žemės, ir sieloje darėm šventą priesaiką niekada jos neišsivadėti, niekada jos reikalų neapleisti, o jei reikės, sąlygoms pasikeitus, — vėl už ją kovoti, net nesigailint didžiausias vertybes — gyvybes. Ir tai buvo tiesa. Tada lietuvius nemelavo nei sau, nei artimui. Jo sujudintos asarotos akys ir įelektrinta siela buvo spinduliuojanti ta gražia dorybe — tėvynės meile.

Už tai sunkus ir pilnas pažeminimo, betiesio ir bevalstybio žmogaus gyvenimas mums buvo lengviau pakelti, nes mūsų jėgas gavino galinga meilė ir ilgesio jėga savam kraštui.

Mes atkakliai šokome lenciugėlius stovyklose, organizavome mo kyklas, chorus, vaidintuos, parodas. Užteko viskam jėgų, o laiko tuo labiau. Patys būdami beveik bėpinigiai, vis tik sugebėdavome rimtiems reikalams sudėti gražias sumas pinigų, žodžiu, buvome gyvi savos tautos vaikai.

Vėliau mus išsklaidė. Atsidūrėme ne visi vienoje kompaktinėje masėje; bet pabarstyti be plano ir tvarkos visame laisvojo pasaulio žemės rutulyje. Pamažu savo darbštumu tvėrėmės ekonominio įsitvirtinimo ir tai, reikia

pripažinti, mums pavyko atlikti su pasigėrėtinu pavyzdingumu. Ir šiandien mes savo lietuvišką kūną priglaudėm mums svetimame krašte, jį gerai maitiname, gerai rengiame ir neretais atvejais gerai pagirdome.

Bet nuostabu: juo mes tampaime turtingesni, tuo mūsų siela lieka liesesnė. Kišenės pilnėja doleriais, o buvusi tvirta ir spindinti lietuviu asmenybe blunka ir jam jo tėvynės vargai ir kova už bočių žemės laisvę darosi "nusiobodusi tema."

Na, ir palyginkime — 1944 metais buvome pasiryžę save su kūnu ir dūšia atiduoti tėvynės reikalų tarnybai, net ramia sąžine galėjome priedo atiduoti ir tuos kelis čemodanus, kurie dažniausiai buvo pripildyti ilgai pastovintų maisto atsargų, o šiandien?

Nusiobodo minėjimai, paskaitos, rinkliavos, vaidinimai, knygos, laikraščiai; žodžiu, viskas nusibodo, kas lietuviška, ir mes daironės dar mums svetimoje aplinkoje ko tai naujo, žavingo. Ir tie, kurie ieško lai nenusimena, — jie suras, nes tai senai išbandytas naujumo kelias, kuriuo nuriedėjo ne viena ir lietuviška graži siela, galėjusi duoti apčiuopiamos naudos savo tėvynei. Daug mes tokių pavardžių žinome iš praeities, o dar daugiau jų negirdėjome, nes jos be ženklų nuėjo svetimais mūsų tautai keliais.

Iš viso, kai patriotizmas bandoma pasverti aukso kains, jo spindinti jėga jau yra nublukusi. Todėl ir mūsų šių dienų gyvenimas yra padėtas tartum į svastykles: vienoje pusėje idealus ir patriotizmo pilnas lietuvis, kitoje — prabanga, gyvenimo patogumai ir t. t. Kuri pusė nusvers? Didelis ir lemtingas klausukas ne tik tremčiai, bet ir tautai, kuri gali netekti gerų kadaise buvusių savo vaikų, taip šventai tikėjusių j tautos prisikėlimą ir taip nuosirdžiai žadėjusių atiduoti savo jėgas jos garbei bei gerovei.

Mes, lietuviai nacionalistai, atstovaujame skaisčiausią, be jokių priemaišų ir drumzlių, patriotizmą ir ant mūsų pečių gula didelis ir atsakingas uždavinys sulaukyti tą "nuobodulio" ligą tremtyje. Pirmoje eilėje būkime mes patys energingos veiklos ir pasišventi-

mo pavyzdžiais, tada galėsime drąsiai tarti kiekvienam lietuviui: negana to, kad tu švenčių metu numeti dolerį ar kitą aukom; pareigos tautai tu dar nepasibaigia — tarnyba jai turi apimti ir sielos bei valios jėgas. O tam geriausias kelias — organizuotos gretos, kurios neleis pražūti kovojančiam lietuviui.

DIENOS REIKALAI

BIJO PATYS SAVES

J. Žvainys

Derybos tarp Nepriklausomybės Tarką sudarančių grupių ir Vliko, po susitikimo birželio 8 d. Niujorke. Nepriklausomybės Tarkai pasiūlius, kad į naujai sudarytą bendrą organą atstovai būtų renkami visuotiniu ir proporcingu, pagal turimą narių skaičių, balsavimu, — Vliko delegacija padarė nepajėgį pasitarimą vesti toliau. Vliko delegacija pareiškė, kad ji pirma turi atsilaukti visų dabartinį Vliką sudarančių grupių. Jau daugiau kaip mėnuo nuo ano laiko praėjo, o vlikininkai vis tyli ir apie naują pasitarimą terminą net neužsimena.

Kaip paprastai, mūsųose pranašautojų netruksta, taip jų netrūksta ir ši kartą. Vieni mano, kad Vliką sudarantis partijos ir lig šiol skelbusios, kad tik jos lietuviškos išėjimos masių sudaro didžiumą, bijo, kad jų blefas neišeitų į viesumą ir jų nesukompromituotų, nes jos tikrai nesurinktos to skaičiaus, kaip skelbiasi. Kiti pranašautojai eidami dar toliau mano, kad mirtiną smūgį per rinkimus sulauktų Ūkininkų Sąjunga, kurią atstovauja dr. P. Karvelis; antroje eilėje Krikščionių Demokratų globojama Darbo Federacija, o dar kai kas pranašauja, kad ir valstiečiai liaudininkai, lig šiol garsiau kalbėję už kitus, vargiai pateisintų savo dabartinį mandatą.

Ir iš tikro, lietuviškoje Čikagoje, kaip atplaukusios žinios sako, Ūkininkų Sąjunga teturi vieną narį, o daugelyje vietovių neturi nei to. Krikščionių Demokratai kontroliuojamoji Darbo Federacija toje pačioje Čikagoje vargiai surinktų iki dešimties balsuotojų. Liaudininkų taip pat čia randasi neperdaugiausia, nes per visuotinius susirinkimus pasitenki-

nama nedidelių būelių patalponimis.

Turint visa tai galvoje, nesunku suprasti ir netenka stebėtis, kodėl vlikinės grupės su LNT grupėmis pasitarimus nutraukė ir kodėl juos vilkina, nepasiūlydamos nei naujos pasitarimams vietos, nei galutinai juos nutraukdamos. Politiniuose sluoksniuose kas kart stiprėja nuomonė, kad vlikinės grupės pradėjo bijoti pačios savės, nes vienu ir kitu atveju temato pralaimėjimą.

Kaip ten bebūtų, bet tenka ne išvengiamai dar kartą priminti, kad mūsų politinėms grupėms daugiau rūpi partinė aritmetika, nei tautos reikalai. Skelbdamos meilę ir atsidavimą tautai, jos dažnai meluoja ir, kaip rodo patirtis, neišaiškintą melą laiko geriausia politika. Bet kad šitokia politika laisvę žudo, jos nesupranta. Kai kurios mūsų politinės grupės matyt mano, kad melo keliu kraštui pasitarnaus. Ne, nes melu raudonojo melo nenugalėsime, o reikia vadovautis tiesa, kuri yra mūsų puseje.

Vlikas pirma daro nutarimus, o pastebėjęs, kad nutarimai yra statutu priešingi, keičia ir statutą.

1957 m. birželio 15 d. Nr. 11 (276) Eltos informacijoje rašoma: "Kai kurie nutarimai nevisai atitiko veikiančius statutus ir todėl Vliko sesija išrinko statuto komisiją, kuri atskirus statuto paragrafus turi suderinti su padarytais nutarimais ir pateikti sekantį Vliko sesijai pakeitimus priimti".

Vlikas gauna tik trečdaliį pajamų, ką gaudavo, tai labai aiškiai kalba Eltos informacijų š. m. birželio 15 d. Nr. 11 (276) tilpusi žinutė:

"Sesijai patiekto šamatos už 1957 m. II-jį pusmetį sumažintos iki minimumo. Palyginus su 1955 m. šamata, VI šamata sumažinta pusiau, o palyginus su 1956 m. šamata, Vliko prezidiumo šamata sumažinta dviem trečdaliais. Vliko prezidiumas nebeturės nė vieno apmokamo pareigūno ar tarnautojo."

CHRUSCEVAS AR ZUKOVAS?

AIŠKĖJA KREMLIAUS ĮVYKIŲ ŠAKNYS

SSSR komunistų partijos prezidiumo (politbiuro) sprendimai, kurie buvo padaryti š. m. birželio mėn. 28—29 dienomis, dar vis tebeaiškosi pasaulinių įvykių centre. Neturėdama tikrų žinių, pasaulinė spauda dar įvairių spėliojimų, kurie dažnai nukrypsta nuo tikrovės ir prieštarauja istorinei Sovietų Sąjungos įvykių eiga.

Didžioji dalis rašančių apie Molotovo, Malenkovo, Kaganovičiaus ir Co. pašalinimą iš komunistų partijos prezidiumo ir atsakingų valdžios pareigų, vertina kaip tarpusavio varžybų dėl Stalino sosto rezultatą. Be abejo, tokios varžybos vyko, vyksta ir vyks. Tačiau reikia nepamiršti, kad pašalintieji nuo sovietinės valdžios vairo yra vieni iš pačių seniausių ir tvirtiausių bolševikų, kuriems nebebuvo kur ir bepakilti.

Priežastys yra kur kas gilesnės, negu kad daugelis iš mūsų galvoja ir tvirtina.

Kaip prisimename, tuojuos po Stalino mirties, partijos ir valdžios vadovybė perėmė Malenkovo, Molotovo ir Berija, kurie deklaravo, kad su Stalino mirtimi pasibaigė vieno žmogaus diktatorinis režimas, ir kad yra prasidėjęs kolektyvinis komunistų partijos prezidiumo, išrinkto "demokratiškai" būdu Sovietų Sąjungos valdymas.

Be ministerių pirmininko pareigų, Malenkovas buvo pasiėmęs ir prezidiumo (CK) sekretoriaus pareigas, kurios po kiek laiko buvo perduotos mažai užsienioje te žinomam Ukrainos komunistų partijos CK sekretoriui Chruščevui.

Per du metus Chruščevas susipėjo tiek įsigalėti, kad savo draugų padedamas sugebėjo likviduoti vieną pavojingiausių konkurentų Beriją ir išstumti iš valdžios priekio Malenkovą ir į jo vietą pastatyti palankų sau bolševiką Būganiną. Chruščevas niekad ne būtų pajėgęs anksčiau minėtų pakeitimų padaryti, jeigu už jo nugaros nebūtų stovėjęs populiariausias Sovietų Sąjungos maršalas Zukovas.

Nesutarimai tarp Chruščevo ir Malenkovo, Molotovo, Kaganovičiaus ir Co. prasidėjo daugiau kaip prieš du metus dėl taip vadinamo pramonės decentralizacijos plano, kuri paruošė pats Chruščevas ir patiekė prezidiumui priimti.

Su šiuo planu nesutiko penki prezidiumo nariai, kurie spaudė Chruščevą atsisakyti nuo šio plano įvykdymo. Chruščevas patiekdamas savo planą, aštriai kritikavo Kaganovičiaus sukurtą pramonės centralizaciją, kurioje buvo įsigalėjęs biurokratizmas, sukčiavimas ir apgaulė, kurie stabdė bet

kokią pramonės vienietų (fabrikų) iniciatyvą ir gaisino bereikalingam susirašinėjimui ir centro atstovų bei kontrolierių važinėjimui laiką. Chruščevas, pritariant valstybės planavimo komisijai, siūlė visų šešiolikos respublikų pramonę padalinti į šimtą rajonų, kuriems vadovautų rajoninės pramonės tarybos. Pramonės vienetas (fabrikai ir įmonės) tiesioginiai priklausytų ir turėtų reikalo tik su rajoninėmis pramonininkų tarybomis, kurios savo keliu koordinuotų savo veiklą su valstybės planavimo komisija. Plano vykdymas buvo pradėtas nuo maišto produktų ir smulkiosios pramonės ir, Chruščevo tvirtinimu, yra davęs gerų rezultatų. Tačiau Chruščevo opozicionieriai buvo kitos nuomonės ir už visus neramumus satelinuose kraštuose kaltino Chruščevą planą ir spirte spyrė atsisakyti jį ne tik nuo savo plano, bet ir nuo prezidiumo sekretoriaus pareigų.

Praeitų metų gruodžio mėn. prezidiumo posėdyje Chruščevas buvo visai priremtas prie sienos ir jei ne Zukovo bei Kinijos diktatoriaus įsikišimas, nebūtų atlaikęs spaudimą. Šių metų vasario mėn. prezidiumo posėdyje opozicionieriai vėl išreiškė Chruščevui nepasitikėjimą. Lapės gudurmu ir gyvates lankstumu ir šį kartą Chruščevui pavyko savo poste išsilaikyti. Opocijia iš taip vadinamų stalinistų buvo tiek prispaudusi Chruščevą, kad jis buvo priverstas pareikšti: "Ir aš esu toks pat, kaip ir jūs, stalinistas, ir niekas iš esmės tarp mūsų nesiskiria." Pajutęs, kad jo opocijos prezidiumo pakibo ant plauko, Chruščevas kreipėsi į Zukovą, prašydamas pagalbos.

Zukovas, toli numatęs karys, strategas, pažadėjo Chruščevui savo pagalbą, žinoma, ne be sąlygu. Vykdamas į prezidiumo posėdį Zukovas išakė Maskvos igulai (net lėktuvams ir tankams) būti paruošties padėti ir be jo asmeniškų įsakymo, nevykdyti niekieno įsakymų.

Birželio 28—29 d. d. prezidiumo posėdžiai vyko Zukovo armijos "apsaugos grandinėje", pro kurią nei pats Chruščevas nebūtų praėjęs. Kas gi beliko daryti Malenkovui, Molotovui ir kitiems? Vykdyti Chruščevo — Zukovo nurodymus ir sutikti su tomis sąlygomis, kurias jie yra pasiūlė. O sąlygos, palyginant su Stalino mirties sprendimais, nebuvo perblogiausios. Chruščevo opozicionieriai "laisva valia" turėjo atsisakyti savo jėgos partijoje ir valdžioje, perleisdami ją Chruščevui — Zukovo šalininkams.

Reikia manyti, kad ir ši Chruščevo — Zukovo ašis nebus amžina. Anksčiau ar vėliau vienas iš jų (greičiausiai pats Chruščevas) bus apkalintas tais pačiais nusikaltais, kuriais šiandien jiedu kaltina Malenkovą — Molotovą — Kaganovičių ir kitus. Šie spėliojimai nepasitvirtins tik tada, jeigu Chruščevas sutiks būti aklu Zukovo valios ir sprendimų vykdytoju. O tai gali įvykti. Nėra paslaptis, kad Stalino laikais Chruščevas buvo vienas uoliausių Stalino valios ir sprendimų vykdytoju Ukrainoje, kurioje buvo sunaikinta arba išmarinta badu milijonai geriausių ukrainiečių.

Vyt. Staneika

Dr. Petras Daužvardis — Lietuvos konsulas Čikagoje.

LAISVOJI LIETUVA

FREE LITHUANIA

OUTSTANDING LITHUANIAN NEWSPAPER
911 W. 32 Str., Chicago 8, Ill Phone LA 3-8544.
Published bi-weekly on Thursdays
By Lithuanian Regeneration Association

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.

Vyr. redaktorius Juoz. Masionis.

Redaguoja Redakcinė Komitija. Prenumerata:

Metams — 4.50; pusei metų — 2.50. Atskiras numeris 10 ct. — 2.50. Subscriptio per year — \$4.50; 6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti straipsniai ne visada išreiškia redakcijos nuomonę.

LIETUVISKU KELIU

JAUNIEJI APIE TAUTINĘ KULTŪRĄ IR ŠEIMĄ

(Ištrauka iš V. Adamkavičiaus kalbos, pasakytos JAV ir Kanados Lietuvių Jaunimo Kongrese).

Šiandieninį Lietuvių Jaunimo Kongresą tebūnie leista pavadinti tremties jaunimo solidarumo švenčių ir ryžto deklaravimo diena Lietuvai, nes šiandien skelbiame be atodairinį, visų lietuviško jaunimo jėgų aktyvesnį įsijungimą laisvės kovon kraštą išlaisvinti.

Besitęsianti krašto okupacija išskėle neprašytas problemas. Gyvenimo tikrovė privertė svarstyti lietuviškos kultūros bei tautos išlikimą, bet blaiviai žvelgdami į ją, ieškome būdų joms pašalinti. Viena iš tų problemų, tai jaunosios kartos išsilikimas prie lietuviškojo kamieno ir jaunųjų įjungimas Lietuvos vadavimo darban.

Remtis vien iliuzija apie mūsų tautinį atsparumą ir užmerkti akis prieš realybę neleidžia nei gyvenimas nei laikas. Ateitis nėra nuspejama ir suplanuojama, o sukuriama kietu darbu, pasiryžimu ir pasišventimu. Ateities kūrejas esame mes patys, todėl ir turime kelti klausimą, ar kurio žetinio akmenį atsistosis ir kas mūmų išsilikimo ilgos kovos lietuviškąją dvasią.

Dabartinės sąlygos turime pilnai įvertinti lietuvių grėšiančių pavojų. Jaunoji karta, supama naujos aplinkos, savo mokykla, darbu, lengviausiai prieinama dvasinė kultūra ir aukštą civilizacijos lygį, formuoja naują žmogų, o šis suauga su gyvenama aplinka ir normaliu keliu įsijungia gyvenamos bendruomenės tarpan, atiduodamas jam savo kūrybinę jėgą. Savojo krašto reikalai lieka graži, romantiška ir nepasiekiamą viltį, be kurios galima gyventi ir netrukdomai naudotis gyvenimo malonumais. Tai viena gyvenimo pusė. Kitoje pusėje matome kovojančios tautos vaizdą, su kuriuo mus riša kraujas, meilė, dvasinė moralė ir sentimentas.

Šis jaunimo kongresas, sprenddamas lietuviškos išsilikimo problemą, ieško sprendimo mūsų tautinėje kultūroje. Jis nori prieš mūsų akis atskleisti lietuviškos kultūros, su kuriuo mus riša kraujas, meilė, dvasinė moralė ir sentimentas.

Sis jaunimo kongresas, sprenddamas lietuviškos išsilikimo problemą, ieško sprendimo mūsų tautinėje kultūroje. Jis nori prieš mūsų akis atskleisti lietuviškos kultūros, su kuriuo mus riša kraujas, meilė, dvasinė moralė ir sentimentas.

Tautinės kultūros vaidmenį lietuvių gyvenime tenka prisistatyti išskirtinai padėtyje, nes tautinė kultūra yra sukurtas mūsų tautos; ji padėjo pagrindą mūsų charakteriui, atskleidė lietuviškos kultūros vertę ir mums artima. Ji yra kuriama ir šiandien ir viską sukuriame savoje bendruomenėje, tampa tautinės kultūros dalimi. Šiandieninė sąlygos tautinei kultūrai ugdyti nepalankios. Aplinka veikia žmogų, svetimoji kultūra daro įtaką ir asmenybei. Naturalus tautinių vertybių kūrimas šių faktorių šviesioje darosi sunkesnis. Tačiau, svetimoji kultūra, jos kūrėjai nėra pražūtinga. Svetimoji kultūra, nebūdamą pagrindine asmenybės dalimi, gali tarnauti kaip lyginamasis matas su savosiomis dvasinėmis vertybėmis. — Todėl tautinė kultūra gali klestėti ir be savos žemės, jei jos kūrėjas, šiame atveju lietuvis, išsėngs savo tyru lietuviškumu, — svetimųjų gerąsias ypatybes bei vertybes perleisti per lietuviškąjį spektrą. Žinokime, kad savoji kultūra yra tautinės egzistencijos laidas. Ir todėl tautinei kultūrai formuoti ir skleistis, sudarydami atitinkamas sąlygas. Dairykimės ir ieškokime teisingo kelio savajai kultūrai užtikrinti palankesnę dirvą.

(Nukelta į 4 psl.).

POLITIKOS LAUKUOSE

PASITARIMŲ DĖL VIEN YBĖS APŽVALGA

Birželio 8 d. posėdyje buvo padaryti LNT ir LF—DF delegacijų atsiliepiami ir Vliko septynis punktai.

LNT delegacijos pirm. žodžių padaryti pareiškimo tekstas ir "kontrprojekto" tekstas pridėdami atskirai.

LF—DF (Lietuvių Fronto ir Darbo Federacijos) pareiškimo turinys atpasakojamas sutrumpintai: I — kritikuojamas Vliko delegacijos pasirinktas pasitarimų vedimo būdas, kuriuo, esą, ne tiek stengiamasi nuosirdžiai tartis, kiek "įmantriau savo poeziją dokumentuoti viešajai opinijai". II — Pabrėžiama, kad Darbo Federacijos klausimas keliamas ne todėl, kad tai būtų tos grupės vidujinis nesupratimas, o todėl, kad Vlikas savo laiku įsikisęs į DF vidaus reikalus. Iš Vliko delegacijos pareiškimų atrodą, kad Vliko grupės ir dabar "nenori atsisakyti nuo vieningą egzilinę vadovybę bei veikimą ardančių metodų, nenori sukurti bendram susipratimui ir darbu moralinių bei teisinių sąlygų".

Iš pridėtos gausios dokumentacijos matyti, kad DF savo laiku, pagal Vliko nustatytą tvarką, buvo įregistruvusi Vlike, kad yra DF vadovybę (paskutinė Lietuvo

dalyvaujančios grupės vadovybę, LF—DF delegacija ir vadina ryškiausiu neteisės pavyzdžiu. Nurodoma, kad taip elgiantis, kiekvieno metu gali būti sudaryta koalicija prieš bet kurią Vlike dalyvaujančią grupę ir ta grupė gali būti "pertvarkyta" koalicijos nuo žiūra.

III — kritikuojami Vliko septyni punktai. Jie paaiškinti kvalifikuojami arba kaip nesuprantami ir nereikalingi, arba kaip iš esmės nepilninti. Dėl 1944 m. Vliko deklaracijos sakoma: ...tos deklaracijos uždavinį eilėje yra implikuotas vienatijos valdžios atstatymas, ir jau 1945 m. liudininkų, socialdemokratų, ūkininkų partijos ir laisvės kovotojų laikyta atgyvenusi ir tų grupių reikalavimu buvo papildyta specialiu protokolu. Nuo to laiko per 12 metų kai kuriais savo punktais toji deklaracija egzilinei politinei vadovybei juo labiau nereali. Pvz. kad ir toks nuostatas dėl laikinosios vyriausybės sudarymo...

IV — Dėstomos pagrindinės sąlygos, LF—DF delegacijos manymu, būtinos vieningai politinės vadovybės organizacijai:

(1) ...respektuoti ne tik Lietuvos diplomatinės bei konsularinės įstaigas, bet ir Lietuvos pilietinę svetimą pilietybę priėmus... praranda mandatai veikti egzilinę politinę vadovybę vardu; ...politinė vadovybė neturi manifestuoti atskirų Lietuvos sričių buvusių specifiskumų (t. y., neturi būti atstovavimo teritoriniu pagrindu, kaip mažalietuvių ar vilniečių);

(2) ...egzilinę politinę vadovybę jautrumas teisės ir moralės pažeidimams reikalingas ne tik tarptautiniuose santykiuose, bet ir pačios vadovybės santykiuose su asmenimis ar organizacijomis;

(3) ...egzilinę politinę vadovybę turi būti vieninga su kitais tautiniais ir valstybiniais veiksniais — Lietuvos diplomatais ir konsulais, Lietuvos Laisvės komitetu, ALT ir kt.

(4) ...reikia vidinės vienybės pačioje vadovybėje, t. y., ne gana tik suteikti po vienu stogu visas visuomenėje atramos turinčias grupes, bet reikia ir jų nuostatymų vienybės dėl bendros vadovybės pobūdžio, organizacijos, dėl uždavinių ir jų vykdymo.

Konkrečiau siūlymo LF—DF taciau nepatiekė.

Vliko delegacija, po eilės klausimų, pareiškė turinti referuoti savo grupių atstovams. Kiek patirta, toks referavimas įvyko, bet grupių atstovai savo nuomonių ne pareiškė — neturėjo laiko. Kadangi Vliko komisija, ypač jos pirmininkas K. Štirpa pareiškė entuziastingą norą toliau kalbėtis, tai tas ir buvo leista.

Birželio 21 d. įvyko trečias delegacijų posėdis, kuriame p. K. Škirpa savo vardu buvo pasiūlęs tokią diskusijų programą ir procedūrą, kad ji reikalautų gal 2—3 savaitių posėdžiavimo be pertrūkų.

LNT delegacijos pirm. to posėdžio pradžioje padarė šį pareiškimą:

"Pereitame posėdyje buvo padaryti dviejų čia dalyvaujančių delegacijų pareiškimai bei kontrpasiūlymai. Prieš išsiskirstant tada buvo minėta ir tokia procedūra, kad kurį laiką pasikalbėjimai vyktų tik tarp delegacijų pirmininkų, kurie išsiaiškintų kada ir apie ką kalbėtis būtų prasminga visoms delegacijoms. Deja, toks pirmininkų pasimatymas neįvyko, arba, tiksliau tariant, įvyko tik grynai pasitiklinamojo — informacinio pobūdžio pasikalbėjimas, dar prieš vlikinių grupių susirinkimą.

Dabar čia man, kaip šiandien pirmininkaujančiam, yra patiekta p. Škirpos surašytas dienotvarkės projektas.

Dėl jo visų pirma tenka pasakyti, jog jis daro įspūdį, lyg pereinamojo, t. y., birželio 8 d. posėdžio nebūtų nei buvęs ir, kas aną dieną čia buvo žodžių ir raštu pareiškta, Vliko grupių delegacijos lyg nei girdėta, nei skaityta.

Todėl aš, prieš formaliai pranešdamas gautąjį dienotvarkės pasiūlymą, norėčiau paklausti, ar Vliko delegacija neturi jokių kitų pasiūlymų šios dienos pasitarimo

turiniui, ypač — ar nemano, kad šiandien dienotvarkė turėtų prasidėti Vliko grupių delegacijos pranešimu, ką Vliko grupės mano ir ką yra nutarusios pasakyti apie birželio 8 d. čia padarytus kontrpasiūlymus".

Ir J. Brazaitis visų pirma norėjo išgirsti, ar Vliko grupės turi ką nors pasakyti dėl LF—DF pareiškimų. Tarp ko kita jis pareiškė, kad jeigu tos grupės nemanytų imtis žygių atitaisyti jų nurodytas neteises, tai LF—DF delegacija nematytų nei prasmės dalyvauti tiskusijose apie tai, kaip turėtų atrodyti bendra vadovybė ateity, nes ryškūs parodymas darbu, kad nuo ligšiolinių neteisės metodų atsisakoma, būtų preliminarinė sąlyga tolesnems pasitarimams.

Į klausimą, ar LF sutiktų grįžti į Vliką, jei DF klausimas būtų patenkinamai sutvarkytas, buvo atsakyta, kad "septynių punktų dvasioje — ne".

Vliko delegacija nepasakė, ar grupės, kurių vardu ji kalba, yra kaip nors pasisakiusios dėl birželio 8 d. padarytų kontrpasiūlymų.

Pagaliam sutikta pradėti diskusijas dėl tų pareiškimų ir savo pastabas padarė J. Kaminskas, kuris kritikavo tik LNT pasiūlymą.

Jis teigė, kad LNT siūlo anarchinį veikimo būdą, o Vlikas visą laiką rėmėsi vadovavimo principu ir atsisakymas nuo to principo Vliko grupės esąs nepriimtinas. Turi būti vadovaujamas or

Kitas priekaištas — LNT kalba apie emigracijos organą, o Vlikas visą laiką rėmė savo veiklą įgaliojimas iš tautos ir jis jaučiasis, kad jis ir toliau turi taisy įgaliojimas remtis. Organas atsirėmęs į emigracijoje esamus žmones, būtų antra Amerikos Lietuvių Taryba.

Trečias priekaištas — organo sudarymas rinkimų būdu nepriimtinas ne tik dėl techniško sunkumo, bet ir dėl to, kad tai pakeistų organo pobūdį. Vienintelis realus klausimo sprendimas esąs galimas tik Vliko pagrindu ir taip, kad jis pasiliktu vadovaujamas organas, besiremias tautos įgaliojimas...

Tiesa, J. K. pabrėžė, kad Vlikas nebepretenduoją į kitų organų subordinaciją, bet turis siekti subordinavimo, kadangi yra bendras tikslas, kovai dėl kurio turi vadovauti Vlikas. ALT, LLK, Pavertę Europos Tautų Seimo delegacija (kuri esanti "Vliko emanacija", t. y. iš jo kilusi) ir Liet. Dipl. Taryba negalį vadovautis kuo kitu, kaip tik vieningos akcijos mintim, o ta mintis turi formuotis viename vadovaujanciam organe.

Todėl LNT pareiškimas Vliko delegacijai iš esmės esąs nepriimtinas, nebent diskusijų eigoj būtų susiprasta. Klausia: ar LNT grupė yra noro jungtis į vieningą organą — Vliką?

Pr. Vainauskas ir ypač K. Škirpa dar papildomai įrodinėjo, kad vienas vadovaujamas organas yra būtina reikalingas, kitaip tau ta niekad negali atgauti nepriklausomybės. Vliko genėzė ir garbinga praeitis rodo, kad jis tam tikslui yra pats tinkamiausias. Vadovybės nebuvimas pavojingas, nes tada gali būti duodama į Lietuvą įvairių ir pavojingų instrukcijų. Iš K. Š. pareiškimų buvo galima spėti, kad Vengrijos revoliucijos metu Lietuva buvusi sulaukyta nuo pavojingų užsimojimų, buvusios siūstos radiogramos "nedaryti nieko..."

Į tai V. R. atsakė maždaug tokiomis žėmis:

Žygiams dėl Lietuvos nepriklausomybės šiek tiek anarchišką pobūdį sudaro ne LNT pasiūlymas, o tikrovė, kurios pakeisti jokiomis sutartimis negalėsime. Tikrovė yra ta, kad kiekvienas Lietuvos atžvilgiu draugiškai nusiteikęs asmuo, organizacija, įstaiga ar net valstybė gali Lietuvos labui daryti ir daro tai, ką pajėgia ir ką mano būtina naudanga. Tiems visiems Lietuvos draugų veiksmams nei teisiškai, nei fiziškai niekas negali iš vieno centro vadovauti. To negali Vlikas dabar, negalėtų ir tada, jei jį grįžtų ar įstotų dar kelios grupės. Negalėtų to ir joks naujas organas. (Nukelta į 6 psl.).

IŠ ČIKAGOS

— GANA KEISTI DALYKAI

Jurgis Voldemaras

Seno ir garbingo žurnalo "Margutis" redaktorius Bronius Dirmeikis mėgsta parinkti iš kitų laikraščių įvairias nesąmones — ir jomis papenėti savo skaitytojus. Nuostabu, kad tokias subfabrikotas žinias atkartodamas "Margučio" redaktorius nesidrovi jas pavadinti "žinančiųjų pasakojimais". Tokių "žinančiųjų pasakojimų" šiandieną yra daugiau negu reikla. Ko jie verti, tai jau kitas reikalas.

Dar nuostabiau, kad to paties žurnalo redaktorius kartais lyg pats nesuivaiko, kur klaidžioja. Štai, pažiūrėkime, ką jis pastaruoju laiku yra padaręs su buvusiu Lietuvos prezidentu A. Smetona.

"Margutis", gindamas A. Smetoną nuo įvairių beraščių straipsnių, kuriuose jis yra kaltinamas Lietuvos izdo pinigų pagrobimu, atspausdino buvusio Ministerių kabineto gen. sekretoriaus V. Mašalaicio sekantį pasakojimą:

"Po paskutinio Ministerių Kabineto posėdžio (paskutinis posėdis įvyko birželio 15 dieną apie 12—15 valandą, bet ne 14—15 birželio naktį, kuriame buvo priimtas ultimatas, kaip teigia kai kurie atsiminimų autoriai), ministeriams dar neišsiskirsčius, į posėdžių salę įėjo Prezidento sūnus Julius Smetona ir paprašė mane užėiti į Prezidento darbo kabinetą. Kabinete radau bevaikščiojančių iš vieno kampo į kitą ir nervingai berūkantių Prezidentą. Sustojęs ties manimi po ilgokos pauzės Prezidentas tarė: — "Matai, aš nutariau pasišalinti iš Lietuvos. Šitą nutarimą turiu tuojau vykdyti, nes po valandos kitos jau gali būti pervėlu, bet aš neturiu nei paso, nei pinigų". Aš pažadėjau jam abu reikalus tuojau sutvarkyti. Prezidentas paprašė manęs paimti iš Lietuvos banko 10.000 JAV dol., o Lietuvos Bankui atlyginti iš jo indėlio Valstybės Taupomose Kasose, kurios buvo apie 70.000 litų. Apie 16—17 val. aš įteikiau Prezidentui 10.000 dol. ir užsienio pasą su vokiečių viza. Pirmadienį, birželio 17 d., paėmiau iš Valstybės Taupomųjų Kasų 60.500 litų ir atlyginau Lietuvos Bankui už paimtus iš jo 10.000 dol. birželio 15 d. kursu".

Ryšium su šiuo V. Mašalaicio pasakojimu, "Margutyje" rašoma, kad ši paskelbta teisybė neabejotinai žinoma ir Alto sekretoriui Grigaičiui, kuris pats kalba ir kitiems leidžia "rašyti ir kartoti tą patį seną melą ir kaltinimą prezidentui A. Smetonai".

Kitais žodžiais tariant, "Margučio" redaktorius Mašalaicio pasakojimą laiko istoriniu dokumentu, kurio teisingumu negalima abejoti.

Bet štai "Margučio" redaktorius Bronius Dirmeikis nuolatos per radiją reklamuoja prezid. A. Smetonos atsiminimus, kuriuose jis pats šią piniginę istoriją atpasakoja visai kitaip, nei Mašalaiciui. A. Smetona savo atsiminimuose rašo: Nutariau nebedelsti, O čia vis dar valiutos nėra. Šit pagaliau ateina Lietuvos Banko valdytojas, p. Paknys, vidutinio didumo lagaminu nešinas, išbašes, pageltes. Lagaminas prikrautas sv. sterl., švedinių kronų ir dolerių. Gavau doleriais ir tik kelintą dalį to, kas pirma buvo sutarta su pirminku. Bet ir ją gavęs džiaugliausi".

Taigi, palyginkime šiuos du pasakojimus ir pamatysime, kad jie abu negali būti teisingais. Prez. Smetona visai nemini Mašalaicio. Jis rašo, kad pinigų jam įteikė Paknys ir ne tiek, kiek buvo susitarta su pirminku (min. pirm. Merkiu); Mašalaiciui rašo, kad Prezidentas pinigų prašė jo, Mašalaicio, ir jis pats juos įteikė Prezidentui, tiek, kiek buvo prašyta.

Išėitų, kad Broniaus Dirmeikio reklamuojami prez. Smetonos atsiminimai prasilenkia su teisybe. Arba, kad Prezidentas Smetona pinigų gavo iš dviejų šaltinių, bet vieną sąmoningai nuslepia.

Šiandieną vargu ar prasminga aiškintis, kaip su tais pinigais buvo. Iš Grigaičio "Naujienu" galima visko laukti. Iš tenai varoma sąmoninga akcija prieš kai kuriuos Lietuvos veikėjus. Bet "Margučio" redaktorius turėtų būti atšargesnis. Tokia medžiaga; kaip kad aukščiau paduota, besiremdamas, jį pats atsiduria Grigaičio lageryje.

Vysk. M. Valančiaus blaivybės simbolis — paminklas, Skapišky, Rokiškio apskr.

Mažoji Lietuva NEMUNO DELTA

A. Nevardauskas, Čikaga

Ties Rusne Nemunas šakojasi,
Graziosios Lietuvos, — upių
/ tėvas,
Skirvytės ir Atmatos upių
/ vardais vainkuojasi,
Tekėdamas per žaliuojančias
/ prūsų pievas...

Jau nuo amžių yra žinoma, kad Nemunas, perplaukęs Lietuvą — įteka į Baltijos jūrą. Bet štai, sekdamas šių dienų žemėlapius, aiškiai matome, kad ties Ragaine Nemunas pasidalija į Giliją ir Rusnę ir jis šioje vietoje nustoja Nemunu vadintis. Taip pat mes niekur nerastame į Baltijos jūrą įtekančio Nemuno. Tik sugrįžę į gilios senovės laikus, galime įsitikinti, kad žilose senovėje Nemunas ties Klaipėda tikrai įteko į Baltijos jūrą. Nors ir šiandien tikrumoje jis toje pačioje vietoje įteka į jūrą, bet tik Kuršių Marių vardu. Daugybė įvairių spėlių jį ir padavimų yra apie Kuršių Marių atsiradimą. Kaip ten bebūtų, bet su Kuršių Marių atsiradimu šiandien mes žinome, kad Nemunas dalindamasis į didesnes, ne Nemunu besivadinančias, upes, varo savo vandenį į Kuršių Marias, bet ne į Baltijos jūrą.

Nesigilindamas aiškinti Nemuno istoriją bei jo geografinius pakeitimus, kviečiu miela skaitytoją, šiomis mano prisiminimų kukliomis eilutėmis, nusikelti į Nemuno deltą ir pasigrožėti idomybėmis, bei pabraidyti paslaptimis besidagančiais pamariais.

Kunkuliuodamas Nemuno van duos, neria Rusnės upe žemyn. Ir verpaties sukdamasis, pramovęs pro Ragainių salą, ties Rusnės bažnytkaimiu išsilieja, išsišakoja; kairėn nubėga Skirvytės vardu, o dešinėn Atmatos upės vardu. Atmata be valstybinių išpareigojimų, atlieka Lietuvos navigacijos funkcijas Kaunas — Klaipėda. O Skirvytės upė atitinka dviejų su sikertančių kaimyninių valstybių ribos — Vokietijos ir Lietuvos atženklinimas. Kaip Skirvytė, taip ir Atmata, 16 kilometrų atstume viena nuo kitos įteka į Kuršių Marias. Šiame 16 kilometrų pamaro ruože randasi še kaimai: ant Skirvytės dešiniojo kranto — Skirvytė II; Vokietijos pusėje, ant kito jos kranto — Skirvytė I. Reikiama, Skirvytės kaimas buvo pratekančios Nemuno šakos, Skirvytės pavadinimas, į dvi dalis padalintas, pačiame pamaro Vorusnės, Pakalnės ir Uostadvario. Šių kaimų gyventojai verčiasi žvejyba, daržovių auginimu ir žemdirbyste. Daugiausiai uželdintų pievų išnuomavimu pasidarydavo pragyvenimo pajamų dalį.

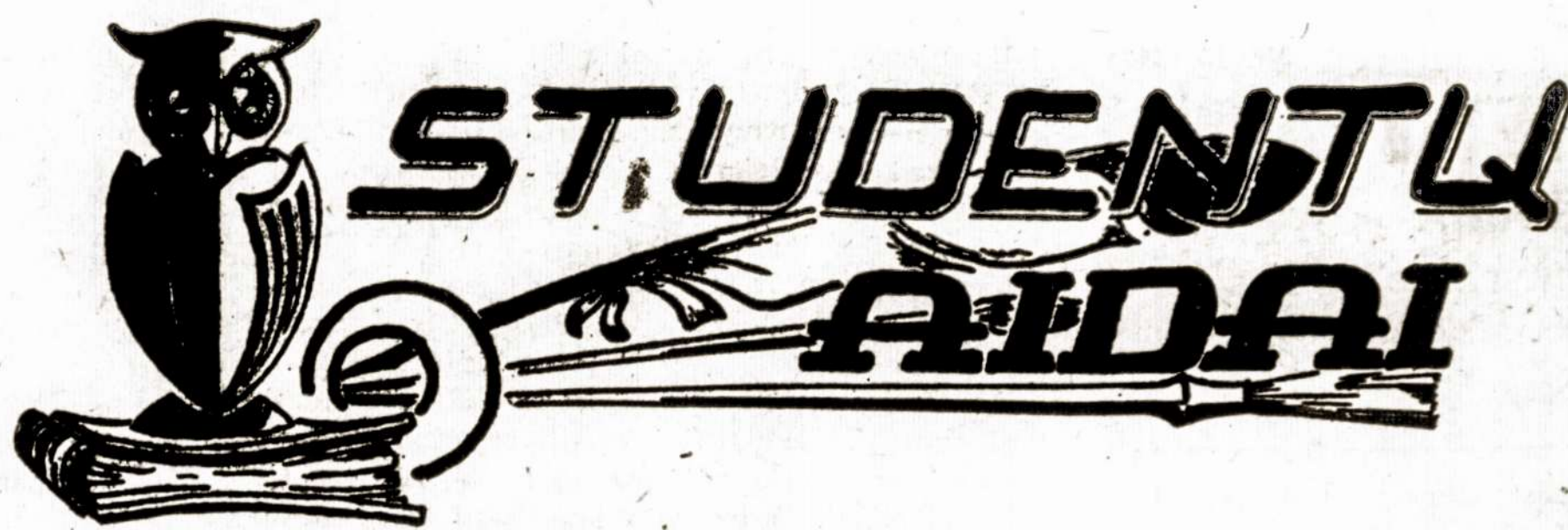
Už Skirvytės kaimo Skirvytės upė išsišakoja į Tiesiąją, kuri kiek toliau atlieka taip vadinamą gamtinę Lietuvos valstybės su Vokietija riba, nusitęsiančią iki pat Kuršių Marių. Čia taip pat randasi beveik jau smėliu užpilta Vitinės upė. Tarp tiesiosios ir Vitinės upių, kelių kvadratinį kilometrų ploty randasi Elenos sala. Ji yra išraižyta vingiuotais, su paslaptimis gelmėmis, upokšnių, kuriuos vietos gyventojai vadina žiogais bei vykišiais. Aukštesnė salos vietoje: rytų ir pietų pakrantėmis auga įvairūs lapuočiai; daugiausiai juodalksniai ir karklai. Didžioji salos dalis uželdinta nendrėmis. Vienur kitur tarp žiogų randasi vešlios pievos. Elenos sala priklausė Rusnės vandens kelių rajonui. Čia buvo patatytas švyturys. Švyturio prižiūrėtojas apylinkės žmonių buvo vadinamas Robinzonu (ar kas nors jo tikrą pavardę žinojo, tenka paabejoti). Jis gyveno ant didžiulių valčių pastatytame namelelyje. Robinzonas ne vien prižiūrėjo švyturį, bet kartu saugojo nuo brakonierių ten buvusius elnius, stinras ir kitus retus žvėrelius. Jis dabojo, kad niekas nežvėjotų salos uždaruose vandenyse. Be jo žinios niekam nebuvo leista saloje išnuomuoti nendrynose ar pievose atlikti bet kokius darbus. Pas Robinzoną pri siglausdavo kiekvienas, ar tai žmogelinkas bebėgdamas, ar

sieną saugąs pareigūnas, audros užbloktas ant salos. Jis visus, pa tekusius savo rūšies nemalonėn, savo trobelėn primdavo, suteikdamas prašomą ir reikalingą pagalbą.

Nepažįstančiam Elenos salos, buvo pavojinga joje vaikščioti. — Čia buvo tokių žiogų, kurių visas paviršius buvo apžėlęs nendrėmis, pro kurias iš viršaus buvo neįėjimas atviro vandens akys. Į tokią akį įpuolęs žmogus bei gyvulus, kojomis nepasiekęs dugno visas pasineria jo gelmėje, o iškil damas nebeįpataiko į tą akį ir pasiblaškęs maura is ir nendrėmis užžėlusiu paviršiu, nuskęsta. Be to, tuose žioguose, bei vykiuose auga įvairiausių virvinių žolės, maurinės samanos bei įvairiausių rūšių vandens kerpės. Tarp jų knibždėte knibžda begalės žuvų. Žiogis su žiogiu per vykius susisieka požeminiais vandens keliais ir nekuri žiogiai iš pat vidurio salos požemiu susisieka net su Kuršmariu. Pro tokius žiogius įvairių rūšių žuvis plaukdavo saulės kaitinamose žiogų vandenyse neršėti. Ten daug perėjo ir įvairių vandens paukščių, veisėsi šeškų, dūrų ir kitokių kailinių žvėrelių...

Saloje išsienautų pievų sienas sukraunamas į taip vadinamus didžiulius kūgius ir tik žiemą užšalus ir stojus rogių keliu, išga benamas. Iš pakraščiu pievų kai kurie nuomotojai išsidžiovintų, susikrovę į didžiules valtis ir vasa rą keldino namo. Beveik visu pamariu, iš aplink apsemtų pievų, sienas tik žiemą išgabenamas. Tokiose pievose iš kuolių ir karcijų padaromas maždaug pusantro metro aukščio pakilimas ir ant jo sukraunama keliolika vežimų sau so šieno. Jo viršūnė apdengiama paskleidžiant keletą nendrių kūliu, o šonai nugarbostomi, išlyginami, kad kilės vėjas negalėtų sukrautame sienę taršyti. Vėliau pakalbėsime, kodėl sienas iškeliamas nuo žemės paviršiaus. Kaip minėjau, Elenos saloje švyturio prižiūrėtojas ir salos sargas gyven o ant valčių namelelyje. Dvi didžiulės, plokščiadugnės valtys, galuose pritvirtintos nepaprasto storumo grandinėmis, buvo pritvirtintos prie žemėje įtvirtintų inkarų. Tiek vasarą žaliuojant salos augmenijai, tiek žiemą jai nuskenodus giliame sniege, malonu saloje gyventi, bet nelabai koks jausmas atsiranda, kada kildamas pavasario vanduo, atplėšęs nuo žemės valtį, ima kelti jo namą. Baisios srovės grūžiamis ledai ima nebetilpti upių vagose ir didžios vandens jėgos vien ant kitų kemsami lipa per krantus ir braunasi prie plūduruojančios tro bos. Ledai pro šalį eidami daužo valčių šonus ir susigrūdę grašo jas apversti. Tuo metu Robinzonas savo rankinę valtį prisirišęs prie durų kiempkos dieną ir naktį budi. O pradedus ledams apie tro bą spiesti, imasi priemonių juos išsklaidyti. Potvynių metu Elenos sala dažniausiai išnyksta nuo žemės paviršiaus. Ir tik kur nekur matosi aukštesnių medelių viršūnės. Prieš tokius potvynius salos žvėreliai iš anksto persikraus to į Vokietiją. Jiems nereikia nei užsienio pasų, nei vizų ar vietos sieną peržengti kortelių.

Kartą, vasario mėnesio pabaigoje, buvo pastebėta per užšalusią ir giliai apsnigtą Tiesiosios upę, iš Elenos salos į Vokietiją — įvairiausių kailinių žvėrelių kraustymasis. Besikraustančių žvėrelių daugiausia randasi juodieji šeškai. Vieno kilometro ploty kelio likę valandų tęsėsi jų kraustymasis. Nakties mėnesienoje, baltame sniege matėsi judą juodi gumu liukai, tarsi juodų kamuolių tinklas, velkamas sniegu. Vietos gyventojų pasakojimu, jei tokio kraustymosi metu netikėtai tektų bet kam į jų kelią patekti, tai kas jis bebūtų, ar žmogus ar didesnis gyvulus, bematant būtų puolamas ir iš kelio pašalinamas, be pasigailėjimo sunaikinamas. — Po potvynio, kada jie sugrįžta, niekas nemato. Pavasary ir vasa-

JAUNIMO KONGRESUI PASIBAIGUS

R. Mišauskas

Birželio 29—30 dienos Čikagoje praėjo didelių ir mums labai svarbių įvykių ženkle: Tautinių šokių šventė, JAV ir Kanados Lietuvių jaunimo kongresas ir Lietuvių Menininkų Paroda. Kuris iš šių įvykių buvo svarbesnis, kuris paliks gilesnius pėdsakus mūsų gyvenime, sunku dabar dar pasakyti. Dabar galima tik juos po vieną peržvelgti ir tuo šiaur dien pasitenkinti. Tam imant Jaunimo Kongresą, galima jau šiaur dien jį išsamiau peržvelgti.

Jaunimo Kongresas, kartu su Meno paroda įvyko Morrison vieš butyje miesto centre. Įvairiose puošniose viešbučio salėse prabėgo plenumų ir sekcijų posėdžiai. Apie penki šimtai registruotų dalyvių klausėsi pagrindinių temų ir su diskusijomis dalyvavo sekcijų posėdžiuose. Nors didelę dalyvių dalį sudarė vyresnio amžiaus žmonės, bet daugumą vis dėlto užpildė iš visų Šiaurės Amerikos kampų susirinkę jaunimo atstovai. Gerai suorganizuota registracija, kuklios bet patrauklios programos, salijų puošnumas sudarė reikiamą nuotaiką. Tai, ir dalyvių skaičius rodytu, kad Kongresas pavyko, tačiau žiūrint iš tikslo pusės, klausimas yra kiek painesnis.

Kongreso šūkis buvo "Lietuvai", jo tikslas buvo suburti jaunimą tėviškės darbui, rasti tam tinkamas priemones. Ir iš šitos pusės nebuvo apsvilta: kaip rengimo komitete, taip ir dalyvių eilėse matėsi visų grupių atstovai. Žiūrint į paskaitas ir jų skaitytus dalinai taip pat jautėsi tas darnumas ir ta bendradarbiavimo dvasia. A. Kriščiūnaitis "Jaunimas ir šeima", B. Vaškėlio "Jaunimo ateities perspektyvos" ir V. Adamkavičiaus baigiamoji kalba palietė visas mums šiandieną svarbias problemas, nors jų pateiktas priklausė nuo prelegento. — Imant A. Kriščiūnaitis temą, kuri palietė šeimą trejetyje, pašalinės įtakos jaunimą, nutautėjimą, mišrias vedybas, visuomeninį veikimą ir jaunulio — tautos nario pareigas. Paskaitai prelegentė gerai buvo pasiruošusi, tačiau nors ir su liūdesiu, bet reikia paminėti ir keletą trūkumų: pirmiausia — tema buvo kaip tekstas iš kokios religinės knygos ar kun. Kirvelaičio vadovėlio gimnazistinio amžiaus jaunimui. Visi cituoti autoritetai buvo ar vyskupai ar kunigai su išimtimi — prof. Maceiną, kurį ir prieš tos grupės ralia skirti. Kadangi paskaita buvo skaityta visam lietuviškam jaunimui, o ne jauniesio amžiaus klierikų grupei, tai buvo pasigesta gyvenimiškumo, realumo ar net užtektinai aukšto ne doktrininio akademiškumo.

B. Vaškėlio "Jaunimo ateities perspektyvos" palietė visuomeninį, profesinį, dvasinį, kultūrinį — ir ateities siekimo kelią. Prelegentas patiekė visą pluoštą įdomių gausių apdodismentų susilaukusių minčių, iš kurių bene svarbiausia buvo, kad "jei vyresnioji karta savo tautą skaldančių, energiją eikvojančių ir vedančių į visiška dvasinį susmulkėjimą, susmukimą, piautynių greit nežbaigs, — jaunimas turėtų pasukti visai savystoviu, tautos egzistencijai būtinu vienybės ir lietuviškumo keliu". Taip, minčių buvo patiekta daug ir įdomių, tik galia, kad prelegentas dažnai save kartojė ir atrodo buvo nežtektinai įsiskai-

ra' jų, vėl visur pilna, tarsi jie ir nebūtų iš vietos pajudėję. Robinzonas, laimingai pergyvenęs kiekvieną potvynį, laiveliu plaukdavo aplankyti šeimą, kuri nemažiau siloelios dėl artėjančio potvynio pavojaus.

tęs į savo paties paskaitą.

V. Adamkavičiaus užbaigiamoji kalba buvo tikrai atitinkanti kongreso dvasiai ir pateisinanti rengėjų viltis. Kai vyresnieji piau nasi, tikrąjį tautos vadavimo darbą turi paimti ant savo pečių jaunimas. Jaunimo peticija, Lietuvos leidimas ir kiti panašūs dalykai, tiek naudos atnešė mūsų tautai, gimė iš reikalo, nes kiti vadavimo veiksniai didesnę darbo dalį ne vadavimui skiria, šie dalykai yra tik pradžia. "Mes, jaunimas, reikalaujame vyresniuosius užbaigti savizudiškas rietenas!" — išsukė ilgus apdodismentus. Temą galima susumuoti: — daugiau darbo, sukelkim lėšų, kad "Lituanus" nesustotų, daugiau vienybės, daugiau meilės ir pastangų engiamai tautai, kurią šiandieną vyresnieji per savo rietenas palieka likimo valiai.

Sekcijose vyravo panaši dvasia. Visuomeninių ir socialinių mokslų sekcijoje, lietuviškos išlaidos kymo, vienybės reikalo ir santykių su vyresniaisiais diskusijos dominavo. Spaudos ir literatūros sekcijoje vienybės, jaunųjų bendradarbiavimo ir polemikos klausimai buvo bandyti ir dalinai išrišti. Kalbėtojas V. Stankaus pagrinde mintis: nepasiduokim vyresniųjų rietenų nuodams. Kurkim, rašykim naujai, jeigu senieji keliai piautynėmis yra užteršti. Ir taip panašiai per visas sekcijas.

Ir rezoliucijų gal pagrindines buvo: 1. Kongreso pelną skirti "Lituanus" leidimui, idant spausdintų žodžiu kitataučių tarpe kovoti dėl Lietuvos; 2. Jaunimas protestuoja prieš vyresniuosius kas tos save naikinančias rietenas...

Taip, Kongresas baigėsi. Gal visos jį dėtos viltys neišsipildė, bet iš kitos pusės buvo atsiekta daug: Lietuvos reikaluose jaunimas vieningas ir aktyvus. Jis mato vyresniųjų rietenų absurdą ir konkrečių darbų bei žodžių prieš tai protestuoja. Bet iš kitos pusės — ar tik šis Kongresas nepradėjo naujo lūžio: jaunimui visiškai palikti virš asmeniškumą nepakylančią, supelijusių, beprasmių rietenų agonijose merdinčių vyresniąją kartą ir bandyti atskirti stoti tėviškės vadavimo kovos lauke.

Kongresas būtų buvęs daug skait lingesnis, jei būtų buvęs galima sutaisyti Tautinių šokių šventės repeticijų laiką. Na, bet vakare Merchandise Mart šokių salėje susirinkęs tūkstantinis jaunimas tikrai pamatė savo jėgą. Čia, iševijoje, "Lietuvai" dar plaka daug nesuteptų, tvirtų širdžių. Iš viso ko reikia daryti išvada, kad Jaunimo Kongresas pavyko.

Ne mokslo potenciali ir ne septyneriopie talentai sudaro piliečių garbės vainiką, o darbas, darbas iš tikrų širdies motyvų.

Vaižgantas

Skaitydami KARIJ būsite gerai informuoti apie pasaulinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės ir Lietuvos istorijos, retais paveikslais iliustruotų ir Lietuvos karių atsiminimų iš įvairių laikų. Metinė prenumerata \$5.00; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

MŪSŲ TARPE

— Algirdas Kavaliūnas gavo medicinos daktaro laipsnį. Jis studijuoti pradėjo 1950 m. Illinois Un-te; 1953 m. perėjo į Loyolos Un-tą, kurį baigė aukso medaliu. Jaunasis daktaras yra gimęs 1933 metais.

— Aušrelė Venclovaitė gavo stipendiją ir išvyko į Vokietiją pagilinti germanistikos mokslo žinias. Sugrįžusi pradės dirbti Chicagos Un-te.

— Saulius Janušas, dail. Č. Janušo sūnus, lankėsi Čikagoje.

— Juozas Karklys ir Edvardas Šulaitis yra perrinkti į Don Var-nas veteranų posto valdybą.

— Z. Rekašius pradėjo eiti lektoriaus pareigas Purdue, Ind., Un-te.

— Juozas Ramanaukas baigė architektūros studijas Orexel Institute, Philadelphiaje. Jis gavo aukso medalį ir dalinę stipendiją toliau studijuoti.

— Alg. Kezys, S. J. gavo filoso-fijos magistro laipsnį West Baden Kolegijoje, Ind.

— Jonas Váriakojis ir Juratė Juškevičiūtė birželio mėn. 29 d. priėmė moterų teisės sakramentą. Po vestuvių išvyko kelionėn į Europą.

— Nijolė Adomėnaitė — Baniėnė baigė Čikagos Meno Insti-tutą.

— Jau pasirodė antrasis šių metų "Lituanus" numeris. Jame rašo: Rimvydas Šilbajoris, dr. Povilas Reklaitis, P. Maldeikis, Paulius Jūrkus, Jonas Mekas.

— Connecticut Un-to Waterbu-rio skyriaus mokslo metų pabaigo je į geriausių studentų sąrašą bu-vo įtraukti šie studentai: Nijolė Kudirkaitė, Annemarie Matijo-šaitė, Rimas Martūnas ir Joze-fina Tareškevičiūtė.

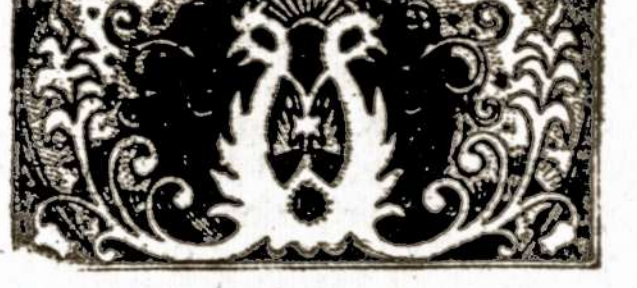
— Ritonė Tonkūnaitė, Ann-hurt kolegijoje Putname gavo bio-logijos bakaluro laipsnį.

— Algirdas Stepaitis ir jo se-suo Gražina Stepaitytė baigė Il-linois Un-tą ir gavo mokslo bai-gimo pažymėjimus: pirmasis — architekto, antroji — anglų, ispa-nių, prancūzų ir rusų kalbų.

— P. Abelkis, V. Germanas, J. Liubinskas, A. Mickevičius ir J. Ulėnas yra išrinkti į Korp' Vytis 1957—58 metų Centro Valdybą. Revizijos komisiją pateko: A. Juo-dikis, V. Kamantas ir R. Minkū-nas.

— Jonas Šoliūnas, užbaigęs Il-linois Un-tą, gavo darbą Detroitė.

— Adomas Mickevičius tarė žodį JAV ir Kanados lietuvių tau-tin. šokių šventės, daies parodos ir jaunimo kongreso dalyviams pagerbti bankete Morrison vieš-butėje.

Žygiuosime į švintantį rytą,
Skambės laukai nuo pergalės / dainos...
Klausyk! Išgirs, šalie artojų,
Greit laisvės saulė Tėvynėje / dienos!
P. Babickas

Aštuonkojis draugas

Įėjus į senas, apieistas patal-pas ir pamačius kampuose kaban-čius voratinklius ar besileidžiantį jais vorą, nevieną šturpas nukra-to ir primena vėlinių ir ragamų gyventvieses su jų triukais.

Mūsų žemėje yra apie 500 rū-šių įvairių dydžių ir paskirties vorų. Iš jų kai kurios rūšys lai-komos mirtinai nuodingomis. Gal būt ši priežastis, o gal ir tai, kad voras yra žudikas įvairių vabz-džių bei turi kiek biauorką išvaiz-dą, nė vienas jo nemėgsta ir vo-rą pamatę jį nužudo.

Kai kas nori vorą laikyti vabz-džiu, bet tai yra klaidinga pažiū-ra, nes kas arčiau vorus pažįsta, juos laiko ne vabzdžiais, o gyvu-liais, žmogui naudingais gyvu-liais, išnaikinančiais milijonus mu-sių, išnešiojančių milijardus žmo-gių kenksmingų bacilių bei jų pe-ry.

Voras yra aštuonkojis gyvulus. Jo kojos su aštuoniais sąlenki-mais. Imant dėmesį jo muskulatū-rą, jis yra bene pats stipriausias gyvulus, nes pakelia kelis kart daugiau, nei pats sveria. Išei-nant iš jo muskulatūros ir svorio bei jėgos, kurią jis panaudoja kil-nodamas savo aukas, žmogus ga-lėtų proporcingai būti pajėgus nesunkiai pakelti 2000 svarų. Jo siūlas yra stiprus ir elastingas, turis iki 8 mylias ilgio.

Naujoji Zelandija, aukščiausio standarto mitybos prasme kraštas, išleido Sam. P. Sbinner parašytą 64 puslapių brošiūrą apie vorus. Joje aprašomi visų kraštų vorai, neapleidžiant ir nuodingųjų vorų. Brošiūros autorius paneigia vorų nuodingumą ir, nežiūrint kad jie yra užmušėjai, vadina vorus su-per-inteligentiškais gyvuliais.

Minėtoji brošiūra apie vorus yra baigiama šūkiu: "Jei nori sa-giai gyventi, radęs vorą palik jį neužmušęs".

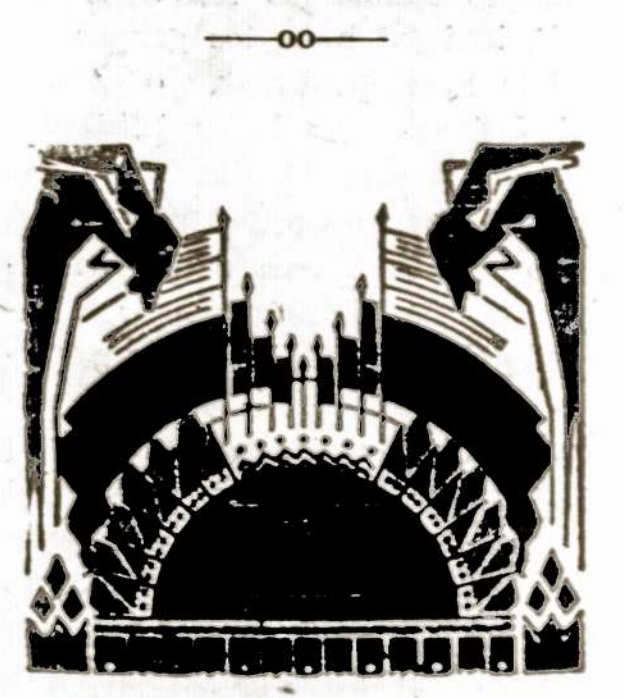
LIETUVIŠKU KELIU

(Atkelta iš 3 psl.).

Būdami izoliuoti nuo gimtosios žemės, turime į ką nors atsiremti. Turime atsiremti į šeimą ir orga-nizaciją, kaip platformą, ant ku-rios galėsime atsistoti abiem ko-jom. Šeima jaunajai kartai yra pirmuoju šaltiniu, iš kurios se-miamasi lietuviškos ir kurioje for-muojasi charakteris. Todėl su tvir-tu tikėjimu žiūrėkime į ją. Su pa-sigėrėjimu ir pagarba lenkime galvas prieš tėvus, atliekančius didelį lietuviškos stiprinimo ir auklėjimo darbą. Kolegė Kriškė-čiūnaitė teisingai pasakė, kad še-ma yra mažiausias organizuotas tautos vienetas. Lietuviškoji še-ma turi būti stipri ir gyva. Ji ty-ri būti uola, kurios ribų niekas neperžengtų ir visa kas neigiama į ją atsimušų. Dabokime, kad lietuviškumas šeimoje neapsnu-tytų, o degtų gyva, lietuviška ug-nimi.

Su rūpesčiu turime žvelgti į lietuviškas šeimas. Yra šeimų, kurios savo vaikus atitolina nuo lietuviškojo kamieno. Atsirado net inteligentiškų šeimų, kurios savo vaikų neleidžia šokti ir jie nedalyvaus didžiojoje tautinių šo-kių šventėje. Gal kaip kam atro-dys tai nereikšminga, bet mano nuomone, čia glūdi gili priežastis, kodėl mūsų jaunimas nesidomi vienu ar kitu lietuvišku žygiu. — Štai kodėl jaunimas atšala nuo lietuviškos ir nesidomi bendrais darbais. Laimė, kad tokių šeimų turime neperdaugiau.

Pastaba: Kitą kartą duosi-me iš V. Adamkavičiaus paskaitos jaunimo pasiūrą ir organizaci-ją ir tautinį išpareigojimą.

S P O R T O

Redakcijos adresas: 1330 So. 51st. Ave.
Cicero 50, Ill. Tel.: OLYmpic 2-4992.

IŠ TORONTO LIETUVIŲ PRISIKĖLIMO PARAPIJOS SPORTO KLUBO AUŠRA VEIKLOS

Toronto lietuvių Priskėlimo parapijos vadovybė, nenuvertindama kitų lietuviško jaunimo organizacijų veiklos, ypatingą dėmesį atkreipė į sportą, kuris šiuo dienių modernaus gyvenimo sąlygose yra viena iš efektingiausių priemonių jaunimo subūrimui. — Rūpestis išaugoti jaunimą Tautai ir Bažnyčiai apsprendė pastatytą projektavimą, pastoracijos metodų reformavimą bei prie parapijos veikiančio sporto klubo įsteigimo.

PPSK Aušra įsteigė 1955. II. 16. Jis yra oficialus KLB Toronto Apylinkės Tarybos ir FASK-to narys. PPSK Aušra, veikias parapijos vadovybės priežiūroje, per šiuos du metus savo sportine ir kultūrine veikla apjungė didelę dalį Toronto lietuviško jaunimo ir išaugo į gan stiprų sportinį vienetą. Šiuo metu klubas turi 157 registruotus narius ir kultivuoja sekančias sporto šakas: krepšinio, lauko teniso, stalo teniso, futbolo, šachmatų, lengvąją atletiką ir plaukimą.

Aušros sportininkai aktyviai dalyvauja lietuvių ir svetimtųjų sportiniame gyvenime. Vien 1956 m. begyje jie sužaidė 69 krepšinio, 33 stalo teniso ir 19 futbolo rungtynių, bei dalyvavo sekančiuose turnyruose ir pirmenybėse:

— 1956—57 m. sezono tarptautinėje Bathurst College krepšinio lygoje iškovojo 3—4 vietas.

— Pabaltiečių pirmenybėse, atstovaudami Kanados lietuvius, laimėjo jaunių krepšinio čempionatą, bei, sykiu su Vyties sportininkais, 2-sias vietas vyrų ir mergaičių krepšinyje.

— 1956 m. Kanados lietuvių krepšinio pirmenybėse laimėjo vyrų, jaunių ir jaunių čempionatus.

— 1957 m. pirmenybėse pelnė antrą kartą jaunių čempionatą ir vyrų antrą vietą.

— Mergaičių krepšinio komanda sėkmingai dalyvavo visose Kanados lietuvių pirmenybėse bei turnyruose ir Toronto CYO lygoje.

— Toronto & District stalo teniso lygoje laimėjo I ir II vietas savose divizionuose (3 ir 4).

— Šeštoje Žaidynėse 1956 Detoroite laimėjo 8 pirmąsias, 13 antrąsias ir 9 trečiąsias vietas lengvoje atletikoje ir plaukime.

Šalia grynai sportinės veiklos PPSK Aušra gražiai pasireiškė visuomeniniame — kultūriniame Toronto lietuvių kolonijos gyvenime. Klubas iniciatyva parapijos svetainėje veikia lietuviškų laikraščių ir žurnalų skaitykla.

PPSK Aušra valdybą šiuo metu sudaro: K. Sapočkinas — pirmininkas, L. Leveckis — vicepirmininkas, A. Šapokaitė — sekretorė, K. Batūra — kasininkas, J. Genys — ūkio vedėjas, G. Skirgailaitė — mergaičių vadovė, R. Šimkus — išvykų vadovas, J. Rukšys — parengimų vadovas ir Tėvas Paulius — globėjas.

ROCHESTERIO LSK SAKALAS

Lietuvių kolonija Rochesteryje yra nedidelė, todėl mažas ir sporto klubas Sakalas. Keletas sporto entuziastų jį įsteigė 1954 m. spalio 10 d. Į pirmąją valdybą buvo išrinkti: P. Armonas, V. Saladžius, dr. A. Ramonas, Vyt. Grybauskas ir G. Gailiūtė. Kultivuojamos sporto šakos: krepšinis, tinklinis, lauko tenisas ir stalo tenisas.

Svarbesni klubo laimėjimai: Jauniųjų krepšinio komanda šimt Detroito trečius metus iš eilės laimėjo V. V. Sporto Apygardos pirmenybes. Moterų stalo teniso komanda penktose žaidynėse New Yorke tapo nugalėtoja — žaidė Gailiūtė ir Armonaitė. Toronto Žaidynėse 1954 m. Mačiūlio ir Grybausko dvejetas pelnė antrą vietą stalo tenise. Kanados lietuvių lauko teniso atvirose pirmenybėse 1956 m. V. Grybauskas tapo nugalėtoju. Ten pat pirmą vietą laimi ir Armono — Grybausko dvejetas.

PAS MONTREALIO SPORTININKUS

1951 m. spalio 21 d. įsikūrus LSK Taurui buvo išjudintas Montrealio lietuvių sportinis gyvenimas. Pradžioje buvo sudarytos krepšinio ir stalo teniso komandos, kurios gražiai užsirekomendavo rungtynėse su įvairiomis miesto bei kaimyninių lietuvių kolonijų sportininkais. G. 1953 m. vyrų krepšinio penketukas miesto B klasės lygoje iškovojo pirmą vietą.

1954 m. Montrealyje pravestose Kanados lietuvių jaunių krepšinio pirmenybėse tauriečiai laimėjo pirmą vietą ir "Nepriklausomos Lietuvos" pereinamąją taurę. 1956 m. pradžioje subūrimas mergaitės krepšinio, kurios jau balandžio mėn. Toronte įvykusiose pirmenybėse tapo Kanados lietuvių moterų krepšinio meistrėmis. Šį rudenį meistrystė buvo sėkmingai apginta Hamiltone. — Paskutiniuose sezonuose vyrų krepšiniai miesto B klasės lygoje turėjo pasitenkinti antra vieta.

Tauro stalo tenisininkai dirba tyliai ir nėra atsiekę žymesnių laimėjimų. Kelis metus nepriklausomai veikę šachmatininkai, tik 1956 m. prisijungė prie klubo. Čia žaidžiama tarpusavyje bei dalyvaujama miesto tarpklubiniuose turnyruose.

Nuo pat įsteigimo Taurui yra vadovavę: J. Narbutas ir J. Lukoševičius. Šiuo metu valdybą sudaro: Aug. Mylė — pirmininkas, Pr. Šultė — vicepirmininkas, J. Petruškevičius — sekretorius ir V. Renkytė — narė.

SPORTO SEKCIJOS POSĖDIS JAUNIMO KONGRESE

Birželio mėn. 29 d. Lietuvių Jaunimo Kongreso metu atskiroje sekcijoje posėdžiavo ir mūsų sportininkai. Apie 40 šios sekcijos išklaušė trijų pranešimų, kuriuos padarė A. Tamulynas, dr. A. Nasvytis ir A. Bielskus.

Po pranešimų sekė diskusijos ir šią nuotaiką kiek sugadino Br. Keturakio pareikštos mintys, pasisakančios prieš dabartinę mūsų sportininkų veiklos struktūrą. Žinoma, kalbėjusis čia nieko naujo nepasakė, bet pakartojo per pastutinius 5 metus Naujųjų sporto skyrių matytus "atradingumus".

Į tuos nepagrįstus kaltinimus atsakė dabartinis FASK'o pirmininkas dr. A. Nasvytis, į dabartinę liet. sportinę veiklą pažiūrėjo iš praktiško taško ir sugriovė Br. Keturakio neklaidingą teoriją. Taip pat diskusijose dar dalyvavo: P. Petrutis, V. Adamkavičius, V. Gaškaite, R. Šleinsys ir kt.

K R O N I K A

Vid. Vakarų sporto apygarda yra numaciusi suruošti 20 m. nuo Europos krepšinio pirmenybių laimėjimo sukakties paminėjimą. Jis įvyktų Čikagoje spalio mėn.

Toronto LSK Vytis pradėjo leisti rotatoriumi spausdinamą sporto laikraštėlį. Jį redaguoja A. P. Banelis.

A. P. Banelis iš Toronto lankėsi Čikagoje ir čia dalyvavo Jaunimo Kongrese, bei taut. šokių šventėje.

20 m. sukakties nuo Lietuvos krepšinininkų laimėjimo Rygoje paminėjimui leidinys jau yra rengiamas spaudai. Turintieji bet kokios medžiagos apie lietuvių krepšinininkus yra prašomi leisti ją panaudoti. Rašyti šio leidinio red. adresu: Edv. Šulaitis, 1330 So. 51st. Ave., Cicero 50, Ill. arba telefonuoti: OLYmpic 2-4992.

Parūpina apdraudas ir dvigubus aliuminijaus langus

DRAUDŽIU: namus, automobilius, baldus, langus ir kita, suteikdamas Jums ramybę nelaimėje.

Jūsų patogumui, gaminu dvigubus aliuminijaus langus, sumazindamas apšildymo išlaidas ir darbą.

JUOZAS SPAITIS

3261 So. Halsted St.
Tel.: Victory 2-6469

PIGIAU, NEGU KUR KITUR.

NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS

VYRAMS, MOTERIMS ir vaikams drabužių ir baltinių, antklodžių, pakločių, rankšluostėlių ir kita.

JOSEPH DRY GOODS STORE

3218 So. HALSTED ST.

ELGIN

Didelis pasirinkimas įvairių vietos ir užsienio firmų LAIKRODŽIŲ ir BRANGENYBIŲ

Sąžiningas taisyimas už žemas kainas.

Mes rekomenduojame "ELGIN" laikrodžius.

A. R. JUNEVIČIUS ir SŪNUS,

YA. 7-8266
3317 So. Halsted St.

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE.

Remiantis Chicago Savings Bendrovės pavyzdžiu, nuo pat jos įsikūrimo 1924 metais, jos pavyzdžiui biznio tvarka, ypatingai indėlių saugumo ir dividendų nasumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupinius pinigus. Pasidėję taupinius pas mus gausite ne tikai saugumą — jų apdraudimą iki \$10,000.00, augstą dividendą, bet ir daugelį kitų patarnavimų veltui, už kuriuos kitose įstaigose turėtumėte mokėti.

Taupytojų patogumui Chicago Savings Bendrovės įstaiga yra viena iš gražiausių ir moderniausių įrengtų visoje Illinois Valstybėje.

Lietuviai gyvenantieji už Chicago ribų, nežūrint kurioje Suvienuytų Valstybių dalyje jie begyventų, gali taupyti pinigus pas tu.

Rašykite dėl informacijų. Mūsų turtais \$21,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Ave. Tel. GROvehill 6-7575 Chicago, Illinois

Atidarymas: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 2 valandos po pietų.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR Sinclair GAZOLINO STOTIS

Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas.

A. STANEVIČIUS

Garažo tel: REpublic 7-9842 Namų: WALbrook 5-5934
2641 West 71 Street

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — FIGŪS SĄŽINGAS PATARNAVIMAS. — NAUJI DIDELI SUNKVEZIMIAI — PATOSULINTI PERKRAUSTYMOI IRANALIAI KAIP PATYS SUNKVEZIMIAI, TAIP IR JOSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INŠIURINTI.

JUOZAS NAUJOKAITIS

2022 W. 69 St., Chicago 36, Ill.
Tel.: WALbrook 5-9209

LIETUVIŲ AUDITORIJA

3133—37 So. Halsted Str. Telef. VI-2-6172

POKYLIAMS KONCERTAMS VESTUVEMS

4 Salės

Moderniškai įrengtos VIRTUVĖS (su maistu ar be maisto) išnuomojamos beankštomis kainomis.

Jūsų patogumui čia pat

BARAS

Jaukus putojančių taurių pavėsis ir žavi muzika.

ARS-FOTO STUDIJA

3210 So. Halsted St., Chicago, Ill. daro įvairių dydžių portretus ir nuotraukas. Atlieka Studijos ir Foto mė-gėjų darbus ir nuotraukas. Aprūpina gera filmine medžiaga.

LIETUVIŠKAS AUTOMOBILIS

1957 BUICKAS tik \$2,595.00

Dynaflow, Radio, Apšildymas, Baltos Padangos

Lietuviškoje Prekyboje—MILDA BUICK, Inc.
907 W. 35th St., Chicago 9, Ill. LA 3-2022

AUTO TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-tone padangos, baterijos ir automobilams dalys.

1934 W. 59th Street Tel.: GROvehill 6-9136
M. CESAS, patyręs automobilių specialistas

LIDĖSIO VALANDOJ

Sankaitė

MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Air Conditioned koplyčia REpublic 7-9609 — 7-9601 Automobiliams vieta

Tiesa, kurie gyvena kitose miesto dalyse, gausime koplyčią artčiau Jūsų namų.

ĮVAIRŲS PATAISYMAI IR DAŽYMAS

NAUJŲ NAMŲ STATYBA

LIUDAS TAUJENIS

6828 S. Maplewood Ave.
Tel.: HE 4-5848

WALTER SASNAUSKAS

2534 West Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.
Telef.: GROvehill 6-8402

Stato naujus namus pagal tartį ir planus. Atlieka įvairius remonto darbus.

Moderniausius baldus, naujausius televizijos aparatus žinomiau sly firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirksite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje

ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12-1 St.). Tel.: SEeley 3-4711

Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks, parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

Dainavos Ansamblio Tautinių Šokių grupė, įsteigta 1945 m. Hanau stovykloje. Šiuo metu grupė vadovauja p. Izolda Ralienė.

KĄ JIE DIRBA

DARBINGAS KLEVELANDO LAS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Ivykęs metinis skyriaus narių susirinkimas praėjo labai darbingai ir gyva nuotaika.

Valdybos pirmininkas V. Pašakarnis davė skyriaus veiklos apyskaitą. Skyrius aktyviai reiškėsi visuose svarbesniuose lietuviško judėjimo įvykiuose, kaip pav. skyrius buvo paskirtas ir valdybos atstovas dalyvavo Liet. Krikščionių Demokratų suvažiavimo iškilinėse, Tautinės Sąjungos suvažiavime ir t. t.

Pagal išgales, buvo paremta ir kitų organizacijų lietuviška veikla. Taip, pav., skyrius pinigine auka paremė sporto klubą "Zai-ba" (23 dol.), Dailliojo skaitymo varžybas, organizuotas Bendruomenės (10 dol. premijoms), skautus (Jamborės lėšų telkimo Eg-lutei — 25 dol.), Lituanistų mokyklą (10 dol.).

Skyriaus nariai taipgi paremė ir suaukojo 50 dol. Baltų žiemos sezono žaidynėms.

Skyrius, norėdamas parodyti savo pritarimą lietuviškai radijo valandėlei, įstojo nariu į Klevelando Radijo Klubą, kuris tą radijo valandėlę išlaiko.

Buvo surengtas vakaras, kuriam Detroito teatralai suvaidino "Strazdelį". Vakaras turėjo didelį pasisekimą.

Skyrius vienbalsiai pritarė valdybos veiklai. Valdybos pasiūlymu, bet įvedus pakeitimus, skyrius papunkčiai nubalsavo gautojo iš vakaro pelno didesnės dalies paskirstymą. Nutarta dar paremti: "Laisvąją Lietuvą" (75 dol.), Knygų leidyklą "Aušarą", Vokiteijų (55 dol.), skautus ir skautes (po 15 dol.), Sibirian ištremtuosius, per Balfą (15 dol.), sportininkus (15 dol.), "Lituanus" žurnalo leidimą (10 dol.), Lituanistinę mokyklą (10 dol.).

Po to buvo pravesi naujos valdybos rinkimai. Į ją išrinkti: A. Juozaitis, V. Pašakarnis, V. Jokubaitis.

Linkime jai sėkmės! M.

VLIKO NAUJA VADOVYBĖ

Š. m. birželio 15 d. Eltos Informacijų Nr. 11 (276) rašoma:

"Į Vliko prezidiumą išrinkti: dr. A. Trimakas — pirmininku, dr. J. Stiklorius — vicepirmininku ir Henrikas Blazas — sekretorium.

Į Vykdomąją tarybą išrinkti: Jonas Glemža — pirmininku, dr. P. Karvelis ir J. Kairys — nariais.

Į Tautos Fondo Valdybą išrinkti: prel. J. Balkūnas, A. Devenienė, dr. J. Budzeika, P. Minkūnas ir Jaks Tyris.

Į Kontrolės Komisiją perrinkti: Jonas Norkaitis — pirmininku, Erdm. Simonaitis — nariu ir vietoje į VT įėjusio J. Kairio — kun. dr. Gronis — nariu".

Naujas ministerijų pertvarkymas okupuotoje Lietuvoje

Kaip žinome, okupuotoje Lietuvoje ministerijos yra suskirstytos į sąjungines respublikines, t. y., priklausančias tiesioginiai — Maskvai, ir respublikines, kurios tvarkomos vietos organų. Ligi šiol okupuotoje Lietuvoje veikė 18 sąjunginių — respublikinių ir 8 respublikines. Taigi, tuo būdu Lietuvoje veikė net 26 ministerijos, kurių Nepriklausomoje Lietuvoje teturėjome tik 7 ministerijas.

Š. m. birželio 5 d. įstatymu — panaikinamos 8 Sąjunginės—Respublikinės ir dvi respublikinės. Tuo būdu dar lieka 16 ministerijų.

Ivyko lietuvių remiama golfo diena

Liepos 10 dieną respublikonų organizacijos 11 vardo gražiame Cherry Hills Country Clu, prie 191 ir Kedzie Ave., ivyko lietuvių remiama golfo diena.

Respublikonų vadas John Wall į ją buvo šūkvietės vietos žymių lietuvių, kaip pav.: Dan Kuraitis, John Pochanki, Jonh Kazanauška, John Pakel, Joseph Mozeris, dr. Zimont, Ant. Phillips ir Ant. Olj.

CICERO J

Įsisteigė Lietuvių Komitetas Miesto Šimtmečiui Paminėti.

Ketvirtadienį, birželio 27 d. Šv. Antano parapijos salėje, prelato Igno Albavičiaus ir miesto asesoriaus J. F. Kimbark pastangomis buvo sušauktas lietuvių organizacijų valdybų narių susirinkimas, pasitarti dėl Cicero miesto šimtmetinės sukakties minėjimo.

Susirinkime ne visų organizacijų vadovybių nariai dalyvavo, tačiau nutarta paminėjime viešingai dalyvauti ir išnaudoti retą progą pasirodyti lietuviams, kad jie ne mažiau kultūringi už kitataučius.

Tam reikalui išrinkta komiteto valdyba ir kai kurios komisijos, kurios rūpintis paminėjimo reikalais ir suteiks suinteresuotiems reikalingas informacijas. Susirinkimai bus daromi kas antrą savaitę ketvirtadienio vakarais Šv. Antano parapijos salėje. Visi lietuviai — vės yra kviečiami gausiai lankyti susirinkimus ir savo sumanymais bei darbu prisidėti, nes laikas labai trumpas.

Komitetas tiki, kad lietuviškoji spauda ir lietuviškų valandėlių oro bangomis leidėjai, kooperuos šiame svarbiame reikale.

Koresp. J. T.

"Margučio" sukaktuvinis koncertas

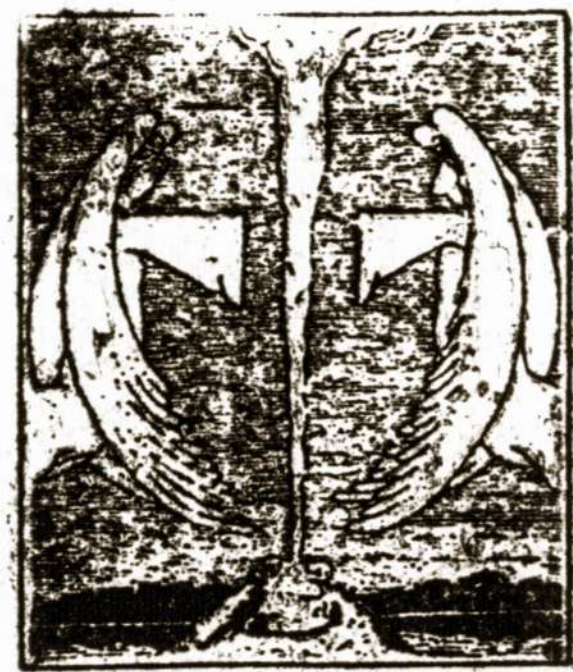
Ivyksta spalio 27 d. — Conrad Hillton salėje, Čikagoje. Programoje dalyvauja: Čikagos simfonijos orkestras, diriguoja — Vyt. Marijošius, pasaulinio garso dainininkė Lily Pons, solistas St. Baranauškas. Bus išpildomi lietuvių muzikos ir dainos kūrinių.

Garsioji Bričporto kepykla

Bruno Macianskio kepykla vasaros atostogoms užsidaro. Bus uždaryta nuo liepos 13 iki 25 d. Atostogų metu bus atlikti dideli remontai, įrengimai, dažymai.

Nauja Lietuvių Žurnalistų S-gos valdyba

Neseniai baigėsi korespondencinių būdu Lietuvos Žurnalistų Sąjungos Centro Valdybos rinkimai. Išrinkti: K. Obolėnas — pirmin., V. Rastenis — sekr., D. Penikas — įždin. ir nariais — S. Narkeliūnaitė ir A. Šalčius. Du pirmieji senosios Lietuvos Žurnalistų S-gos nariai, kiti — tremtyje S-gos priimti. Būstinė Niujorke.

LITUVIŠKA DRAUDŲ AGENTŪRA

Ivykybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Valstybės patvirtintos kainos.

Agentams ir brokieriams aukščiausi komisai.

AUTOMOBILIŲ FINANSAVIMAS.

Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% — vartoti — 6%. Veikia Notariatas. Smulkesniai ir nemokamai informacijai gauti skambinkite, rašykite, uželkite —

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 So. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Tel.: WALbrook 5-5671

BRUNO
kepyklos gaminiai
daigla užkariauti Čikagos rinką, nes

Kas Valgo Bruno Duoną
Visad Žydi Kaip Aguona

Bruno Macianskas
3339 Litanica Ave. Telef.: CLitside 4-4376

POLITIKOS LAUKUOSE

(Atkelta iš 3 psl.)

Todėl mes ir kalbame apie organą, kuris vadovautų ne visiems, o tik tiems, kurie tame organe dalyvauja. Nors Vlikas ir dėjo savo veikimo pakrindan visuotinio vadovavimo principą, bet tai buvo tik teorija, o praktikoje, visi žinom, kad to nėra. Todėl apsisaukimas visos akcijos vadovaujančiu organu yra tik didybės autosugestija savo atžvilgiu ir miglos į akis pūtimas visuomenės atžvilgiu. Mes jaučiame, kad mum nepatogu toje didybės autosugestijoje ir miglų kitiems į akis pūtime dalyvauti. Jei kurioms grupėms toks užsiėmimas patinka — mes paliekam joms visišką galimybę užsiimti tuo be mūsų.

Žinoma, mes visiškai pripažįstame, kad viena vyriausia visos nepriklausomybinės akcijos vadovybė būtų puikus dalykas, jeigu ji būtų įmanoma. Bet užsieniuose susidariusiose sąlygose, kaip matome, tai nėra įmanoma. Ir nusiminti dėl to nėra reikalo. Netiesa, kad be tokios vienos visal akcijai vadovybės jokia tauta negali pasiekti nepriklausomybės. 1915—18 metų sąlygose irgi negalėjo būti vienos vadovybės. Veikė, kaip kas išmanė ir galėjo visur: Lietuvoje, Rusijoje, Amerikoje, Švedijoje, Šveicarijoje, Prancūzijoje dažniausia neturėdami galimybes net žmoniškai susižinoti. Veikė ir tada, kaip ir dabar, ne vieno kokio vyriausio komiteto, o tik vieno bendro tikslo vadovaujami. Tik kai nepriklausomybė emė realizuotis, pačioje Lietuvoje susidariusi Taryba savaime virto centre ir vyriausia, negincijama vadovybe.

Mes sveikiname prof. J. Kaminsko paryškimą, kaip suprantamas "apriboto uždavinio vadovaujantis organas". Būtent, buvo pasakyta mintis, kurią ir LNT visada pabrėžia — kad nereikia pretenduoti į vadovaujamą vaidmenį Lietuvoje, nereikia pretenduoti į valdžios sudarymą Lietuvoje, kad Lietuvos ateities planavimą (ar apie tą ateitį svajojimą) reikia palikti paskiriems politiniams sam-būriams — tegu jie kuria kiekvienas sau tas ateities teorijas ir ne-neša į bendrą organą ginčų tuo klausimu. Su tomis pažiūromis mes labai noriai sutinkame, nes tai yra mūsų pažiūra. Bet tai yra tik dalinis sutikimas su tikrove. Mes manom, kad su tikrove reikia sutikti iki galo ir reikia pripažinti, kad nei dabartinis Vlikas, nei naujas panašus organas, jeigu jis susidarytų, negalėtų imtis vadovauti akcijai niekieno kito, kaip tik tų sambūrių, kurie bus jo nariai. Kitaip sakant, toks organas galėtų apsaugoti nuo anarchinio pobūdžio veiksmo tas 14—15 skirtingais vardais besivadinančių grupių — grupelių, kurios yra atstovaujamos šiuose pasitarimuose, bet ne daugiau. Visur kitur ne dėl mūsų siūlymų, o dėl užsienio veikimui natūralių sąlygų tas vadinamasis "anarchinis veikimo pobūdis" buvo, yra ir bus, ir tuščios būtų pastangos tą pakeisti. Mes to nelaikome nei tragedija, nei katastrofa, nes visų bendras tikslas ne taip jau blogai savaime atlieka reikiamą koordinacinį vaidmenį, nesukliudydamas labai vertingų iniciatyvų, kurios gal ir negalėtų pasireikšti, jeigu būtų įgyvendintas dėsniis, pagal kurį ta iniciatyva turėtų laukti kokio vieno komiteto instrukcijų ar leidimų.

(Bus daugiau)

Lietuvaitė balerina
Gražiai pašokti ketina...

Tik ji tau bus saldi paguoda, tik ji tau bus širdy gyva, balta baltųjų vyšnių soduos, senelių žemė Lietuva.

Bern. Bradzionis

Nekilnojamo turto pirkime — pardavimo reikalais kreiptis: Alg. BUDRECKAS REALTY 4081 Archer Ave. (prie California Ave) Tel.: LAFayette 3-3384

Pavasariųjų, vasariųjų, sportinių, darbinųjų ir šėginių drabužių — didelis pasirinkimas, pas

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ.

4622 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill. Telef.: YA 7-1272

Cia gausite geras prekes pigesne kaina ilgesniam išmokėjimui be nuomineju! Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Krautuė atdara: Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 9:30 val. vak., kitomis dienomis iki 6 v. vak. Sekmdieniais nuo 10 iki 2:30 val. Kalbame lietuviškai.

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Offisas — 3148 West 63rd Street CHICAGO, ILL.
Offiso telefonas: PRespect 8-1717
Valandos: po pietų 1—3, vak. 7—8, tiktai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadieniais ir sekmadieniais offisas uždarytas.
BUTAS: 3241 W. 66th PLACE
Tel.: RE 7-7868

Tel.: ofiso AR 6-0161
rez. GR 2-9203

Daktaras

JUOZAS BARTKUS

Gydytojas ir Chirurgas
2336 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill.

Val.: 1—3:30, 6—9 p.p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad.; 11 val. ryto — 2 val. p.p. šeštad. Tik susitarus trečiadieniais.

WESTCHESTER COMMUNITY CLINIC

Dr. VYTAUTAS DARGIS

ir

Dr. RIMAS VIENUŽIS

Adr.: 1938 So. Mannheim Road

Telef.: Fillmore 5-2727.

24-rius valandos medicinos pagalbos.

Rentgenas.

pilna klinikinė laboratorija.

E. K. G., P. M. R. ir t. t.

24-RIŲ VALANDŲ

MEDICINOS PAGALBOS

TARNYBA

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4253 So. Archer Ave.

Įėjimas iš Whipple Ave.

Priėmimo valandos:

nuo 10 iki 12,

nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.

Išskiriant trečiadienius ir sekmadienius.

Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val.

Telefonas:

ofiso LAFaet 3-4949

namų CE 3-7786

Vaistinė

Savininkas

Pr. A. Šimkus

3301 South Halsted Street

TEL: VIRginia 9080 ir 9081.

Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus patarnavimas pačio savininko

Pr. Šimkaus.

JAUKIAI

PRALEISI

VAKARĄ

CICERO UŽEIGOJE

LITUANICA

pas TADĄ KAZIMIERAITI

Cia be gardžių gerimų ir kandžių, yra įvairių žaidimų:

4920 West 14th Str., Cicero 54,

Illinois, Telef.: TOWNhall 3-9604

NAUJA

MAISTO PRODUKTŲ

KRAUTUVĖ

649 West 119 St.

Sav. Juozas Bešonis

WA 8-2009 ir FR 6-6336

Pristato į namus, taip pat būviams ir parengimams maisto ir mėsos gaminius.

